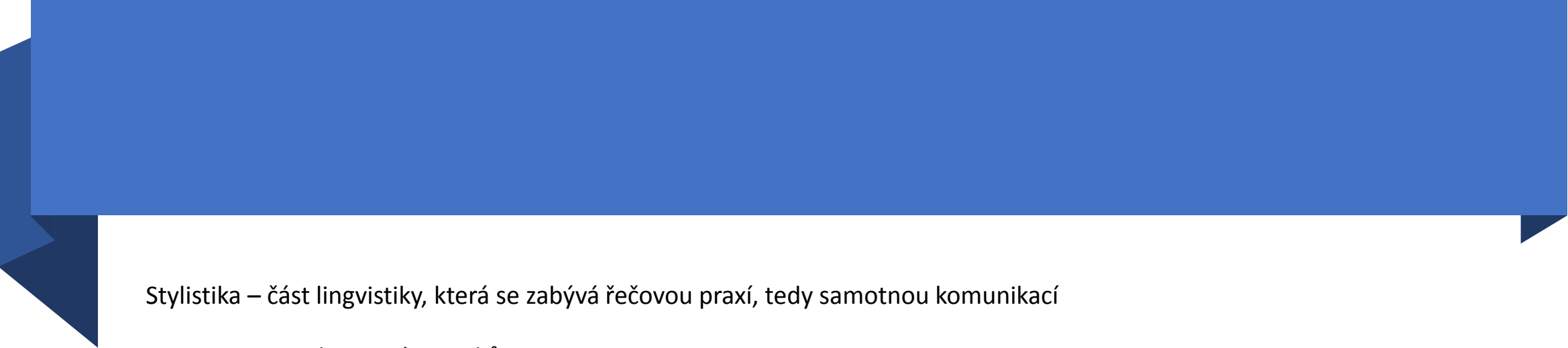

Funkční styly

Stylistika – část lingvistiky, která se zabývá řečovou praxí, tedy samotnou komunikací

Jazyk – systém znaků

Řeč – schopnost člověka využívat jazyka – projevuje se za určitých komunikačních situací

Jazykový styl – způsob cílevědomého výběru a uspořádání jazykových prostředků, který sleduje komunikační

záměr autora

Stylistika je tedy jazykovědná disciplína, která styl studuje a zobecňuje zákonitosti stylizace

jednotlivých projevů – vychází ze zkoumání konkrétních textů

Funkční styly - vymezení

Výběr a uspořádání výrazových prostředků, které vyhovují určité komunikační funkci.

Zobecníme-li okruh výrazových prostředků, které plní stejnou či podobnou funkci, a opomineme-li individualitu, kterou do textu vnáší autor, dostaneme se k vymezení funkčního stylu.

Funkční styl – je objektivní a interindividuální, představuje určitou abstrakci při sledování funkce projevu

- tím se liší od stylů jednotlivců, tedy stylů subjektivních.

Současná stylistika češtiny vychází z kritéria základní funkce projevu, která styl konstituuje.

Klasifikace:

Styly sdělovací (věcné) – zahrnují styly prostě sdělovací, odborné, administrativní, publicistické a řečnické

Styl esteticky sdělný, tzn. styl umělecké literatury – próza, poezie, drama

ODBORNÝ STYL

Jeho sdělení slouží k vyjádření poznatků.

Cílem je podání přesné, jasné a relativně úplné informace zaměřené na pojmovou stránku sdělení.

Dělení: styl vědecký (teoretický)

styl prakticky odborný (odborný v užším slova smyslu) - např. oblast hospodářská, vojenská

styl populárně naučný

styl esejistický

Jedná se o styl veřejné jazykové komunikace.

ADMINISTRATIVNÍ STYL

Týká se veřejné správy, dělí se na:

- styl normativní (zákony, vyhlášky, předpisy, směrnice)
- styl jednací (např vnitropodniková agenda – souhrn toho, co se má udělat nebo témata ke schůzi)
- styl hospodářský.

Nejvyužívanější administrativní útvary - zpráva, oznámení, pozvánka, referát

- zápisy ze schůzí, jednání a konferencí, dále protokoly (dokumentární funkce)
- z administrativně-právní oblasti jde o rozsudky a protokoly.

Pro širokou veřejnost: vyhlášky, inzeráty, oběžníky.

Patří sem také žádosti, životopisy, dopisy institucím.

STYL PUBLICISTICKÝ

Kromě funkce sdělné plní funkci přesvědčovací a získávací

– patří sem různé novinářské styly, ale i reklama či politická agitace.

Různé žánry a útvary:

zpravodajský - zpráva, oznámení, reklama, interview

analytický - úvodník, komentář, recenze, literární a umělecká kritika obecně

beletristický - sloupek, fejeton.

STYL RÉTORICKÝ (ŘEČNICKÝ)

Přesvědčovací funkce. Adresát je bezprostředně přítomen a stává se tak závažným objektivním slohotvorným činitelem.

Tradiční dělení řečnických projevů (od starověku):

deliberativní – politické, vyslovují se k otázkám obecného prospěchu

soudní – vyslovuje se k otázkám dobra a zla (spravedlnosti)

epidektické – slavnostní

Žánry řečnické komunikace:

politické řeči, soudní řeči, duchovní řeči (bývají součástí obřadu, mají vést posluchače k jistému etickému postoji),

oborné řečnictví (potlačena přesvědčovací funkce – jde hlavně o prezentaci tématu samotného)

příležitostné řeči - např. slavnostní proslovy tvořící součást obřadu – řeči svatební, jubilejní, smuteční – model často

ustálen společenskou praxí.